

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 80744

(13) C2

(51) МПК (2006)

C23F 11/04

C23F 11/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ НА ВИНАХІД

(54) СПОСІБ ЗАХИСТУ НЕРЖАВІЮЧОЇ СТАЛІ ВІД КОРОЗІЇ В СІРЧАНІЙ КИСЛОТІ

1	2
(21) a200509252	SU 1705419 A1, 15.01.1992
(22) 03.10.2005	SU 1723204 A1, 30.03.1992
(24) 25.10.2007	RU 2126460 C1, 20.02.1999
(72) АНОХІН АНДРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ, UA, ДОВГАЛОВ ЛЕОНІД ЮРІЙОВИЧ, UA, ТАТАРЧЕНКО ГАЛИНА ОЛЕГІВНА, UA, ЧЕРКАС КОСТЯНТИН ВОЛОДИМИРОВИЧ, UA	US 4154791 A, 15.05.1979
(73) ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ІНСТИТУТ АЗОТНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ І ПРОДУКТІВ ОРГАНІЧНОГО СИНТЕЗУ", UA	(57) Спосіб захисту нержавіючої сталі від корозії в сірчаній кислоті, що включає введення в кислоту озону як інгібітору корозії, який відрізняється тим, що додатково на поверхню сталі, яку захищають, накладають потенціал величиною від -0,2 до 0,4 В відносно хлоросрібного електрода порівняння.
(56) SU 1705419 A1, 15.01.1992 SU 1541310 A1, 07.02.1990	

Винахід відноситься до області захисту металів від корозії в кислих середовищах та може знайти використання в хімічній промисловості.

Відомий спосіб захисту нержавіючої сталі від корозії шляхом накладання на сталь, яку захищають, анодного потенціалу. [В.С.Кузуб «Анодная защита металлов от коррозии», Москва, Химия, 1983, с.59-63].

Недоліком відомого способу являється те, що для пасивації кородуючого металу потрібна дуже висока щільність струму (от 1 до 1000 А/м²), що потребує використання дуже потужних джерел електричного струму, а в багатьох випадках взагалі не дозволяє здійснити захист металу від корозії. Крім того, у разі порушень у роботі анодного захисту, внаслідок виходу зі строю регулятора потенціалу або при перебоях в електропостачанні, потрібно заново проводити процес пасивації, який зазвичай дуже трудомісткий, а також зв'язаний з відключенням апаратів, які захищають, від технологічної лінії, заповненням апаратів розчинами з меншою концентрацією, а іноді додатком других продуктів.

Найбільш близьким технічним рішенням являється спосіб захисту нержавіючої сталі від корозії в 20% розчині сірчаної кислоти шляхом озонування розчину. Озонування розчину здійснюють пропусканням озono-повітряної суміші через розчин зі швидкістю до 60л/год. Перемішування озонованого розчину сприяє зрушенню потенціалу в пасивну область та

забезпечує сталі стійку пасивність. [Г.О.Татарченко, А.Н.Кузюков «Влияние озона на электрохимическое и коррозионное поведение металлов в кислых средах», Ж. «Защита металлов», 2004, том 40, №1, с. 106-108 . Прототип].

Недоліком цього способу являється те, що він застосовується для розчинів з концентрацією сірчаної кислоти не більше 20%. При більш високій концентрації сірчаної кислоти спосіб неефективний. Це пояснюється тим, що при концентрації сірчаної кислоти в розчині від 20 до 40% та доданні озону стаціонарний потенціал нержавіючої сталі устанавлюється в області потенціалів, де швидкість корозії велика. Зменшення концентрації озону спричиняє різкий скачок потенціалу в область активного розчинення.

В основу винаходу поставлена задача удосконалення способу захисту нержавіючої сталі від корозії в сірчаній кислоті, де завдяки використанню анодного захисту та озону, одержують технічний результат - підвищення надійності захисту нержавіючої сталі.

Поставлена задача вирішується тим, що в способі захисту нержавіючої сталі від корозії в сірчаній кислоті введенням озону, в якості інгібітора корозії, згідно з винаходом, на сталь, яку захищають накладають потенціал величиною від -0,2 до 0,4В відносно хлоросрібного електрода порівняння.

(13) C2

(11) 80744

(19) UA

Відмінною особливістю запропонованого винаходу, у порівнянні з прототипом, є те, що на сталь, яку захищають накладають потенціал величиною від -0,2 до 0,4В відносно хлорсрібного електроду, що дає можливість розширити діапазон ефективного захисту нержавіючої сталі. Накладання потенціалу величиною від -0,2 до 0,4В відносно хлорсрібного електроду порівняння дозволяє змістити потенціал нержавіючої сталі в оптимальну область, в котрій нержавіюча сталь знаходиться в пасивному становищі. Швидкість корозії нержавіючої сталі при введенні озону в якості інгібітора корозії та накладанні на сталь, яку захищають, потенціалу величиною від -0,2 до 0,4В відносно хлорсрібного електроду порівняння нижче, ніж при накладанні на сталь, яку захищають, анодного потенціала без введення озону. Це пов'язано з тим, що озон утворює додатковий захистний шар на поверхні металу. Внаслідок того, що потенціалу нержавіючої сталі можна установити в середині оптимального діапазону, підвищується надійність захисту нержавіючої сталі при випадкових відхиленнях в подачі озono-повітряної суміші, зміні концентрації сірчаної кислоти, або відхиленнях спливання технологічного процесу.

Спосіб здійснюють наступним чином.

Озоно-повітряну суміш одержують в озонаторах із сжатого, очищеного та висушеного повітря, або кисню методом, застосованим на дії тихого електричного розряду. Концентрація озону в газовій фазі становить $0,01 \text{ моль/м}^3$. Розчин озонують шляхом пропускання через нього озоно-повітряної суміші зі швидкістю $0,07 \text{ м}^3 \cdot \text{ч}^{-1}$. На метал, який підлягає захисту та знаходиться в озонуемому розчині сірчаної кислоти накладають потенціал величиною від -0,2 до 0,4В відносно хлорсрібного електроду порівняння. На протязі 5-10 хвилин на поверхні нержавіючої сталі, яка захищається устанавлюється потенціал, при якому швидкість розчинення металу знижується. Для підтримки інгібіруючої дії потрібно, $1-0,01 \text{ м}^3 \cdot \text{ч}^{-1}$, що відповідає концентрації озону в газовій фазі $0,01-0,1 \text{ моль} \cdot \text{м}^{-3}$.

Доказом здійснення способу являються слідуєчи приклади.

Приклади 1-4

Для визначення ефективності способу захисту нержавіючої сталі був використаний ваговий метод визначення швидкості корозії. Зразки нержавіючої сталі 12X18H10T зачищають до шорсткості $R_a=2,5$, знежирюють і зважують не менше 4 раз кожний на аналітичних вагах з точністю до 10^{-4} грама. Потім зразки вміщують в 40% розчин сірчаної кислоти, через який пропускають озоно-повітряну суміш з концентрацією озону в газовій фазі $0,1 \text{ моль/м}^3$ і задають потенціал величиною від -0,2 до 0,4 на протязі 100 годин. По закінченню експеримента зразки виймають, ретельно промивають, видаляють продукти корозії, ще раз промивають, висушують і зважують. По результатам вимірювань рахують швидкість корозії зразків у присутності озону при кожному із заданих потенціалів.

В таблиці наведені приклади захисту зразків нержавіючої сталі 12X18H10T в 40% розчині сірчаної кислоти з озоном.

№ п/п	Спосіб захисту	Потенціал відносно хлорсрібного електроду порівняння, В	Швидкість корозії, $\text{г/м}^2 \cdot \text{год.}$
1.	З анодним захистом і озоном	-0,2	0,008
2.	З анодним захистом і озоном	0,0	0,010
3.	З анодним захистом і озоном	0,2	0,092
4.	З анодним захистом і озоном	0,4	1,3
5.	З озоном (прототип)	-	10,3

Із даних таблиці видно, що при використанні запропонованого способу ефективність захисту значно збільшується.

На підставі вищесказаного можна зробити висновок, що сукупність істотних ознак достатня для того, щоб одержати необхідний технічний результат і використовуватися в промисловості для захисту від корозії нержавіючої сталі.

Таким чином, застосування запропонованого способу дозволяє розширити діапазон ефективного захисту нержавіючої сталі в розчинах сірчаної кислоти до концентрації сірчаної кислоти 40%, підвищити надійність захисту нержавіючої сталі, і таким чином, збільшити строк служби обладнання.